

ЌЕ СЕ УДАВАТ ВО
СОЛЗИТЕ НА СВОИТЕ МАЈКИ

ЈОХАНЕС АНЈУРУ

Книгата е објавена со финансиска
поддршка од Советот за култура на
Кралството Шведска

БИБЛИОТЕКА – АКВАМАРИН

Главен уредник
Филип Димевски

Јазична редакција
Филип Димевски

Наслов на оригиналот:
JOHANNES ANYURU
De kommer att drunkna i sina mödrars tårar

De kommer att drunkna i sina mödrars tårar
© Johannes Anyuru, first published by Norstedts,
Sweden, in 2017. Published by agreement with
Norstedts Agency.

Компјутерска обработка
Бегемот

Ликовно уредување
Наталија Лукомска

© Сите права на изданието ги има БЕГЕМОТ ДООЕЛ – Скопје. Забрането е копирање, умножување и објавување на делови или на целото издание во печатени или електронски медиуми без писмено одобрение од издавачот.

ЌЕ СЕ УДАВАТ ВО СОЛЗИТЕ
НА СВОИТЕ МАЈКИ

ЈОХАНЕС АНЈУРУ

(РОМАН)

превод од шведски јазик
Родна Русковска

Скопје, 2019

Во име на милостивиот, великодушен Бог

Нема минато во Гвантанамо.
Нема иднина во Гвантанамо.
Всушност, таму не постои време,
бидејќи тоа што може да се случи
нема никакви граници.

ЗАТВОРЕНИК

пуштен на слобода по тринаесет години
поминати во Гвантанамо Беј

Што се случуваше внатре во куќата?
Речиси ништо.
Сè се одвиваше премногу брзо за навистина
да може да се случи.

Замислете часовник на чаршаф што е
ставен да го мери времето во секунди,
што е затекнат од своето топење,
што се загрева и исчезнува како гас,
во еден милионити дел од секундата.

ХАРИ МАРТИНСОН

„Анијара“, песна шеесет и седум.

СЕГА ДОАЃА ВЕТАР. Од пред високите куќни фасади го подигнува песокот од игралиштето и цел грст сува трева. Двете девојчиња на старите лулашки од автомобилски гуми летаат уште повисоко.

Ги гледам низ стаклото. Не го слушам нивното смеење. Слушам панични, зарипнати вресоци, пукање од митралези, звукот на предмети и тела што се превртуваат.

1

Тoa е нејзиното прво сеќавање: снегот што се спушташе како неочекуван превез врз крилата на болницата, врз паркингот, врз тополите и патните пречки. Пред тоа: не се сеќава баш на ништо.

Седи тивко со затворени очи додека Амин неколкупати го повторува името што ѝ го имаше дадено. Нур. Таа ги отвори очите дури кога во неговиот глас се навести хистерија.

– Имаш некое ново сеќавање?

Лицето му е испиено, устата затегната додека седи до неа во белиот „опел“ на Хамад, на задното седиште што испушта мали гумени честички што се залепуваат на нивните алишта.

Таа одмавнува со главата.

Хамад кажува нешто од возачкото седиште, брзајќи ги, а Амин ги навлажнува усните и со треперливи раце го удира мобилниот телефон што е залепен со сребрена лента преку металните цевки на нејзиниот појас. Седи сосем мирна. Поединечни снегулки се лелеат пред жолтиот сид од тули пред автомобилското стакло. Ако го притисне четирицифрениот код, металните цевки ќе експлодираат и ќе исфрлат онолку шајки и куршуми колку што се собира во два грста и ударниот бран што ќе ги скрши коските и ќе ги смачка внатрешните органи на луѓето во радиус од пет, можеби десет метри. Истото ќе се случи ако некој го испрати кодот по СМС-порака до телефонот.

Излегоа од автомобилот. Хамад го паркираше автомобилот во една споредна уличка и го сокри зад еден контејнер за смет. Ја подигна големата, црна спортска торба од багажникот. Нејзе студот ѝ ги штитеше образите и рацете; потскокнуваше за да се згрее малку.

Заедно стигнаа до улицата Кунгсгатан и секој отиде во свој правец во саботниот метеж. Кога по неколку чекори се сврте, го виде Амин како стои крај еден излог со рацете во џебовите и се преправа дека гледа костими.

Чувствува дека се испреплетени. Посакува да имаа поинаков живот.

Датумот е седумнаесетти февруари, малку повеќе од еден час пред терористичкиот напад во продавницата за стрипови „Хондо“.

Во еден миг излегува на улица и за малку ја прегазува трамвај – една жена го спречи тоа така што ја фаќа за капутот – чкрипењето на трамвајот е пискаво и јалово, а таа стои во кашавиот снег со погледот свртен кон лесното паѓање на снегот што изгледа како да виси во замраченото попладне.

Уште еднаш се обидува да се сети која е, од каде е, но стигнува само до собата во болницата, како станува и застанува до прозорецот, потпирајќи се на држачот за инфузија. Се сеќава на татнежот и пискотот на пулсот зад слепоочниците и на свежината на подот под стапалата.

Имаше читано дека причината за снежните врнежи врз територијата на болницата тоа лето било поради уништувањето на животната средина или поради манипулирање со времето од страна на војската или, пак, дека тоа што паѓало воопшто не било снег, туку нешто што истекло од некоја хемиска индустрија.

Жената што ја зграпчи пред да излезе на улицата, ја допре за раката и рече нешто што таа не го сфати; гласот го чувствуваше едноличен и далечен, а откако не ѝ беше

одговорено, жената си замина. Поминува уште еден трамвај, луѓе ја заобиколуваат на преминот.

Сепак, како да знае дека е оттука, од Гетеборг. Знае и дека мајка ѝ е мртва. Некако умрела... Ја прегазиле? Не. Не се сеќава. Ги стега тупаниците, ги отвора.

Еден единствен настан може да го разбуди светот.

Повторно почнува да се движи, се враќа во реката купувачи, млади во големи зимски јакни и парови со детски колички.

Еден фенер со свеќа вознемирено трепери во самрак пред еден рачно напишан знак:

Денеска во 17:00 часот, Јоран Лоберг го потпишува својот нов стрип и со Кристијан Хондо дискутираат за слободата на говорот.

Почнува да се поти кога застанува под светлата, а причината за тоа се метежот и зимското палто што го крие појасот со бомбата.

Причина е и тоа што се приближува.

Застанува и почнува да пребарува во кутија со стрипови за да не привлече внимание кон себе; подигнува еден стрип и го прелистува.

Едно единствено дејство, ако е доволно радикално, доволно чисто, може да допре до масите раселени во светот, повторно да ја воспостави врската на калифатот и заблудените муслимани, да го зголеми приливот на нови регрути и да го смени текот на војната.

Тоа се зборовите на Хамад. Тоа се неговите мисли. Продолжува да прелистува.

Во стрипот, возила остри како игли поминуваат низ плантажи и облаци разгорен гас. Мажи во кабасти, вселенски костуми со многу детали се шетаат во надреалистички обоени пустински предели. Се изненадува колку се детски цртежите. Ѐ доаѓа да се насмее, секако, во себе и замислено. Се запрашува дали нејзината телесна топлина може да ги детонира бомбите.